

Piotr Wolny

Wspieranie innowacji i przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na Pomorzu Zachodnim w latach 2004-2006

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 243-253

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Wolny

Uniwersytet Szczeciński

**WSPIERANIE INNOWACJI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
W RAMACH ZINTEGROWANEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
ROZWOJU REGIONALNEGO NA POMORZU ZACHODNIM
W LATACH 2004–2006**

Wprowadzenie

Współcześnie następuje reorientacja polityki regionalnej, która coraz częściej jest ukierunkowana na wzmacnianie konkurencyjności i potencjału rozwoju w regionach, wyzwalanie endogenicznych czynników rozwoju oraz umacnianie regionalnej i lokalnej innowacyjności. Innowacje, również w regionach, powstają dzięki kojarzeniu informacji z wiedzą i przekształcaniu ich w nowe produkty, usługi, rozwiązania organizacyjne lub rynkowe. Różne podmioty w regionach powinny efektywnie i skutecznie gospodarować i zarządzać wiedzą. Należy zwrócić uwagę na znaczenie wiedzy jako zasobu i czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego¹. Środki finansowe w ramach ZPORR w obszarze wspierania przedsiębiorczości rozdysponowano w ramach działań: 2.5. *Promocja przedsiębiorczości*; 2.6. *Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy*; realizowanych w ramach priorytetu II. *Wzmocnienie zasobów ludzkich w regionach* oraz działania 3.4. *Mikroprzedsiębiorstwa*, realizowanego w ramach Priorytetu III. *Rozwój lokalny*.

---

¹ P. Niedzielski, I. Jaźwiński, *Polityka regionalna i innowacje w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa zachodniopomorskiego*, w: *Wiedza i innowacje w rozwoju polskich regionów: siły motoryczne i bariery*, red. S. Pangsy-Kania, Sopot 2007, s. 111–119.

1. Działanie 2.5. Promocja przedsiębiorczości²

W trakcie realizacji działania zawarto 23 umowy o łącznej wartości dofinansowania z EFS 10 546 694,89 zł, co stanowiło 115,68% alokacji w latach 2004–2006. W ciągu prowadzenia działań podpisano aneksy zmieniające wartość dofinansowania z EFS o 108 615,52 zł. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (znak: DRR-II-8561-4-AD/07 z 12.10.2007) od wartości projektów objętych umowami o dofinansowanie odjęto kwotę oszczędności powstałych w wyniku rozliczenia projektów (w wysokości EFS 970 521,16 zł), które nie znalazły odzwierciedlenia w aneksach umów. W związku z tym wartość dofinansowania z EFS dla 23 projektów uległa zmniejszeniu do 9 467 558,21 zł, co stanowiło 106,85% alokacji w latach 2004–2006. Od początku realizacji programu refundacja z EFS wynosiła 9 463 505,95 zł, czyli 103,80% alokacji w latach 2004–2006.

W ramach działania realizowano jeden, rozbudowany typ projektu, który miał na celu zapewnienie kompleksowego, bezpośredniego wsparcia osobom mającym zamiar rozpocząć własną działalność gospodarczą w pokonaniu barier utrudniających jej podjęcie. W każdym projekcie znalazły się wszystkie wymagane elementy, czyli szkolenia, doradztwo, wsparcie pomostowe i jednorazowe dotacje inwestycyjne na rozwój działalności. W ramach działania 2.5. *Promocja przedsiębiorczości*, najważniejszą grupę beneficjentów tworzyły osoby zamieszkujące tereny miejskie –79%, z czego 15% to osoby uczące się (studenci), natomiast 16% – osoby pracujące (zatrudnieni). Wdrażane projekty pozwalały na realizację zakładanych celów określonych w Uzupełnieniu ZPORR. Przykładem komplementarności projektu realizowanego w ramach działania 2.5 z innym projektem finansowanym ze środków publicznych realizowanym w ramach innych programów operacyjnych jest projekt realizowany przez Koszalińską Agencję Rozwoju Regionalnego SA w ramach działania 2.5 (umowa o dofinansowanie realizacji projektu nr Z/2.32/II/2.5/14/05/U/4/05) pod nazwą *Moja firma w Unii Europejskiej* (całkowita wartość projektu – 821 650,00 zł, wartość dofinansowania z EFRR – 513 334,28 zł). Celem projektu było aktywne wsparcie samozatrudnienia przez pobudzanie do powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw oraz zapewnienie pomocy beneficjentom ostatecznym za pomocą dostępnych instrumentów wsparcia w projekcie. Projekt był komplementarny z projektem *Uruch-*

² Końcowe sprawozdanie z realizacji programu w województwie zachodniopomorskim, K/ZPORR/32, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki 2009.

mienie nowej sali szkoleniowej, realizowanym w ramach priorytetu 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, Działanie 1.1. Wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw, poddziałanie 1.1.2. Wsparcie instytucji otoczenia biznesu oraz sieci instytucji otoczenia biznesu.

Wszystkie projekty w ramach działania wygenerowały wydatki kwalifikowalne na łączną kwotę 15 172 895,00 zł. Od początku realizacji działania rzeczowo zakończono 23 projekty, żadna z umów nie uległa rozwiązaniu i nie wystąpiły żadne opóźnienia w realizacji działania.

Wskaźnik produktu dla działania 2.5. *Liczba finansowanych projektów doradczych i szkoleniowych*, wyniósł 23 projekty, a stopień jego realizacji w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 11,5%. Wskaźnik liczba osób korzystających z doradztwa wyniósł 909, a stopień realizacji w stosunku do szacowanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 3,6%. Wskaźnik liczba osób korzystających ze szkoleń wyniósł 1259, czyli 8,4% w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR). Kolejny wskaźnik, liczba osób korzystających ze wsparcia pomostowego, był na poziomie 421, czyli w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) – 10,53%. Wskaźnik produktu liczba osób korzystających z jednorazowych dotacji wyniósł 396, a jego stopień realizacji w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 9,9%.

W wyniku realizacji projektów utworzono 613 nowych mikroprzedsiębiorstw, osiągając wskaźnik na poziomie 6,53% w stosunku do zakładanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR). Stopień osiągnięcia wskaźnika oddziaływania (udział nowo utworzonych mikroprzedsiębiorstw, które działają na rynku 18 miesięcy po ich utworzeniu w liczbie mikroprzedsiębiorstw nowo utworzonych w projektach ogółem) wyniósł 68%, a wartość wskaźnika oddziaływania liczba miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach stworzonych lub utrzymanych 18 miesięcy po ich utworzeniu wyniosła 88. W stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) wskaźnik ukształtował się na poziomie 1,47%.

2. Działanie 2.6. Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy³

W ramach realizacji tego działania podpisano 17 umów o łącznej wartości dofinansowania z EFS 8 058 660,17 zł, co stanowiło 114,75% alokacji w latach 2004–2006. Ostatecznie podjęto realizację 16 projektów. W styczniu 2007 roku rozwiązano za porozumieniem stron jedną umowę o dofinansowanie projektu o wartości całkowitej 28 300,00 zł, w tym dofinansowanie z EFS – 21 225,00 zł. Do liczby podpisanych umów wliczono również projekt własny Zachodniopomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA w Szczecinie, pełniącej rolę instytucji wdrażającej, który po rekomendacji przez Regionalny Komitet Sterujący uzyskał akceptację IZ ZPORR o przyznaniu dofinansowania z EFS o wartości 598 706,00 zł. W trakcie realizacji działania podpisano 5 aneksów zmniejszających dofinansowanie z EFS o łącznej wartości 54 456,86 zł. Ponadto wartość dofinansowania z EFS została pomniejszona o oszczędności powstałe w wyniku rozliczenia 12 projektów na łączną kwotę 705 557,26 zł. Łączna wartość dofinansowania z EFS 16 realizowanych projektów ostatecznie wyniosła 7 277 421,05 zł, czyli 103,61% alokacji w latach 2004–2006. Od początku realizacji programu uzyskano refundację z EFS na kwotę 7 274 667,05 zł, czyli 103,57% alokacji w latach 2004–2006. W ramach tego działania realizowano następujące zagadnienia:

- „Tworzenie regionalnego systemu innowacji”,
- „Zachodniopomorski Informator Szkoleniowy”,
- „System stypendiów doktoranckich wspierających rozwiązania innowacyjne gospodarki regionu”,
- „Branżowe wsparcie innowacyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”,
- „Tworzenie sieci współpracy Zachodniopomorskiego Centrum Zaawansowanych Technologii na poziomie regionu”,
- „Regionalne sieci współpracy innowacyjnej w zakresie wykorzystania i transferu wiedzy, tworzące bazę klastra informatycznego”,
- „Regionalny system monitoringu zasobów i procesów innowacyjnych”.

W ramach działania 2.6. *Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy* wsparcie skierowano do „beneficjentów instytucjonalnych”, w tym główną grupę tworzyły między innymi jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, pracownicy sektora badawczo-rozwojowego, którzy biorą udział w sta-

---

³ Tamże.

zach w przedsiębiorstwie. Całą grupę beneficjentów stanowili absolwenci szkół wyższych, w tym 88% to osoby zamieszkujące tereny miejskie, a 12% – tereny wiejskie. Działania w ramach realizowanych projektów były komplementarne z innymi projektami. Przykładem takiego uzupełniania się projektu w ramach działania 2.6 z innym projektem finansowanym ze środków publicznych, realizowanym w ramach działania 2.6 ZPORR, jest projekt podjęty przez Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny (umowa o dofinansowanie realizacji projektu nr Z/2.32/II/2.6/3/04/U/1/05) pn. *System pozyskiwania i transfery wiedzy na potrzeby innowacji w sieci współpracy*, o całkowitej wartości 680 980,00 zł i wartości dofinansowania – 510 735,00 zł. Celem było stworzenie mechanizmów współpracy między sektorem naukowo-badawczym a przedsiębiorcami. Projekt był komplementarny z projektem *Studium wykonalności dla projektu inwestycyjnego infrastruktury Szczecińskiego Parku Naukowo-Technologicznego*, realizowanym przez beneficjenta w ramach priorytetu 1. *Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu*, działanie 1.3. *Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm*.

Wszystkie projekty w ramach działania generowały wydatki kwalifikowane na łączną kwotę 9 703 228,13 zł. Od początku realizacji działania zgodnie z terminem zakończono projekt zawarty w umowie o dofinansowanie, czyli 16 projektów, na które złożono wnioszek o płatność końcową oraz przeprowadzono kontrolę kompleksową. Jednocześnie wartość środków z EFS wynosiła 7 274 667,05 zł, a z budżetu państwa – 2 424 888,08 zł. Kwotę pochodzącą z EFS pomniejszono o wartość środków zwróconych wraz z odsetkami przez beneficjenta na konto Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, czyli ogółem 45 328,78 zł, z czego wartość EFS – 33 995,84 zł, a z budżetu państwa – 11 332,94 zł.

Projekty wdrażane w ramach działania 2.6 pozwalały na realizację celów określonych w Uzupełnieniu ZPORR. Wskaźnik produktu liczba finansowanych projektów tworzenia i dostosowywania regionalnych strategii innowacyjnych na poziomie 18,75% osiągnęły 3 projekty. Wskaźnik produktu liczba finansowanych projektów komunikowania się, gromadzenia i wymiany informacji oraz transferu innowacji pomiędzy podmiotami na poziomie lokalnym i regionalnym na poziomie 12,50% osiągnęło 8 projektów.

W ramach działań związanych z realizowanymi projektami przeprowadzono 2 projekty grantów stażowych, co stanowiło 4,17% w stosunku do szacowanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) oraz 3 projekty stypendialne

dla doktorantów, co stanowiło w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) 6,25%. Wskaźnik liczba podmiotów gospodarczych, które podpisały porozumienie o współpracy ze szkołami wyższymi oraz jednostkami naukowymi i innymi wspierającymi rozwój innowacyjny regionu w wyniku realizacji projektu od początku realizacji działania wyniósł 28, co przełożyło się na stopień realizacji wskaźnika w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) na poziomie 3,5%. Wartość wskaźnika rezultatu liczba podmiotów gospodarczych uczestniczących w realizacji RSI, zatrudniających do 250 osób od początku realizacji działania wyniosła 469 podmiotów, co stanowiło aż 72,15% wskaźnika w stosunku do spodziewanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR). Wskaźnik oddziaływania udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje 18 miesięcy po zakończeniu realizacji projektów w ogólnej liczbie przedsiębiorstw uczestniczących w projektach wyniósł 158, a stopień realizacji wskaźnika w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 0,45%.

3. Działanie 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa⁴

W ramach działania realizowanego w ramach priorytetu III ZPORR *Rozwój lokalny* podpisano 160 umów z EFRR o łącznej wartości 12 229 016,18 zł, co stanowiło 156,92% alokacji w latach 2004–2006. W roku 2005 rozwiązano jedną umowę o dofinansowanie z EFRR o wartości 103 600,00 zł, w 2006 roku rozwiązano łącznie 11 umów na łączną wartość 453 336,97 zł, w 2007 roku 18 umów o łącznej wartości 1 474 190,62 zł, w 2008 roku – 6 umów o łącznej wartości 761 247,67 zł, w tym dwie umowy w wyniku zgodnej woli stron, a 7 z winy beneficjenta. W trakcie analizy dokumentacji Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego SA wykryła uchybienia proceduralne dokonane przez beneficjentów i z powodu realizacji projektów niezgodnej z zapisami umowy o dofinansowanie zdecydowała o rozwiązaniu umów. Najczęstszym błędem było niewłaściwe stosowanie ustawy Prawo zamówień publicznych. W jednym przypadku umowę rozwiązano z powodu śmierci projektodawcy i braku możliwości nawiązania kontaktu ze spadkobiercami. W ramach niniejszego działania rozwiązano umowy o wartości dofinansowania z EFRR 2 792 375,31 zł (wartość całkowita rozwiązanych umów to 10 304 325,46 zł).

---

⁴ Tamże.

Ponadto w trakcie realizacji działania podpisano aneksy zmieniające wartość dofinansowania z EFRR o 460 586,18 zł. Pomniejszono ją o oszczędności powstałe w wyniku rozliczenia projektów, które nie znalazły odzwierciedlenia w aneksach do umów o dofinansowanie – 484 697,65 zł. Nastąpił także zwrot środków w ramach dofinansowania wykorzystanego przez beneficjentów niezgodnie z procedurami w wysokości 37 430,78 zł. W związku z tym zrealizowano 121 projektów dofinansowanych z EFRR w wysokości 8 453 926,26 zł, co stanowiło 108,48% alokacji w latach 2004–2006. W trakcie wdrażania działania 3.4 zrealizowano 121 projektów, wśród których przeważały małe projekty, o wartości od kilku tysięcy złotych do kilkudziesięciu tysięcy złotych. Za duże programy uznano te, których dofinansowanie z EFRR wynosiła powyżej 100 tys. zł. Przedmiotem realizacji działania 3.4. *Mikroprzedsiębiorstwa* były inwestycje przede wszystkim w rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej; zmiana wyrobu lub usługi, w tym także zmiana w sposobie świadczenia usług; unowocześnienie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej firmy; rozpoczęcie w przedsiębiorstwie działań obejmujących wprowadzenie zasadniczych zmian w produkcji bądź procesie produkcyjnym. Dofinansowanie ze środków publicznych wspierało projekty inwestycyjne poprawiające innowacyjność oraz związane z unowocześnieniem zarówno sposobu działania, jak i oferty handlowej przedsiębiorstw. Projekty skierowano do zróżnicowanej grupy beneficjentów, wśród których najaktywniejszą grupę tworzyli właściciele gabinetów stomatologicznych i ośrodków wypoczynkowych zlokalizowanych głównie w okolicach nadmorskich.

Przykładem komplementarności projektów realizowanych w ramach działania 3.4 z innymi projektami finansowanymi ze środków publicznych, realizowanymi w ramach innych programów operacyjnych, jest projekt w ramach działania 3.4. pod nazwą *Drugi etap kompleksowego wyposażenia hotelu w Cedyni* – umowa o dofinansowanie realizacji projektu nr Z/2.32/III/3.4/36/04/U/55/05, o całkowitej wartości 427 118,47 zł, w tym z EFRR – 118 849,12 zł. Celem projektu było gruntowne wyposażenie hotelu zlokalizowanego w odrestaurowanym, trzynastowiecznym klasztorze cystersów. Program był komplementarny z projektem *Adaptacja budynku poklasztornego na hotel* oraz *Utworzenie i zorganizowanie restauracji w budynku poklasztornym Cedyni* realizowanym w ramach programu Sapard.

Kwota wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjentów od początku realizacji działania przewyższyła ogólną wartość złożonych wnio-

sków o płatność przez instytucję wdrażającą. Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych poniesiona przez projektodawców to 25 335 525,51 zł, w tym kwota dofinansowania z EFRR – 8 453 926,26 zł i dofinansowanie z BP – 4 089 804,92 zł.

Wdrażane projekty pozwoliły na realizację zakładanych celów działania określonych w Uzupełnieniu ZPORR. Wskaźnik produktu liczba finansowanych projektów wsparcia mikroprzedsiębiorstw osiągnięto w wyniku 121 umów podpisanych i zrealizowanych od początku realizacji działania. Wskaźnik liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich od początku realizacji działania osiągnął wartość 37, a stopień realizacji wskaźnika w stosunku do zakładanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) – 0,74%. Wskaźnik liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach restrukturyzacji przemysłu wyniósł łącznie 107. Stopień realizacji wskaźnika w tym wypadku w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 5,35%. Wskaźnik produktu liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na terenach zdegradowanych, poddanych rewitalizacji od początku realizacji działania osiągnął wartość 21. Stopień realizacji wskaźnika w stosunku do szacowanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 0,70%.

Wskaźnik rezultatu udział wspartych mikroprzedsiębiorstw w ogóle mikroprzedsiębiorstw w stosunku do zakładanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) osiągnął wartość 0,059%. Wskaźnik udział wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich w ogóle mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich w stosunku do kalkulowanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) osiągnął wartość 0,092%. Wskaźnik rezultatu udział wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach restrukturyzacji przemysłu w ogóle mikroprzedsiębiorstw na obszarze restrukturyzacji przemysłu w stosunku do docelowej wartości (Mu – wg UZPORR) od początku realizacji działania wyniósł 0,062%. Wskaźnik udział wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach zdegradowanych poddanych rewitalizacji w ogóle mikroprzedsiębiorstw na obszarach zdegradowanych poddanych rewitalizacji w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) wyniósł 0,059%.

Zmiana obrotów mikroprzedsiębiorstw osiągnęła wartość 33 792 tys. zł, co wpłynęło na stopień realizacji wskaźnika w stosunku do szacowanej wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) na poziomie 161,25%. Wskaźnik liczba pracujących poza rolnictwem na obszarach wiejskich wyniósł 41 115 osób. Stopień

realizacji wskaźnika w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 112,10%. Liczba osób zatrudnionych we wspartych mikroprzedsiębiorstwach od początku realizacji działania wyniosła 320. Stopień realizacji wskaźnika w stosunku do wartości docelowej (Mu – wg UZPORR) ukształtował się na poziomie 0,89%.

Od początku realizacji działania 13 beneficjentów miało problemy z terminowym osiągnięciem zakładanych wskaźników. Wszyscy beneficjenci wypełnili jednak zobowiązanie w terminie do 31 października 2009 roku.

Bezpośrednim problemem zgłaszanym przez beneficjentów na etapie realizacji projektów było zbyt wiele obligatoryjnych dokumentów, co utrudniało i komplikowało ich wykonywanie. We wczesnym okresie wdrażania priorytetu II ZPORR największymi problemami były rozbieżności w interpretacji terminu złożenia wniosków jako początku okresu kwalifikowalności i terminu rozpoczęcia projektów. Pojawiały się wątpliwości, co należało zrobić, gdy terminy rozpoczęcia projektów były późniejsze niż terminy złożenia wniosków. Często pojawiały się także problemy związane ze zbyt krótkimi terminami, jakie Instytucja Wdrażająca miała na sporządzenie tabel dotyczących postępu finansowego realizowanych projektów.

Instytucja wdrażająca przeprowadziła w danym okresie cykl szkoleń dla projektodawców w celu usprawnienia systemu wdrażania projektów. Beneficjenci mieli również kłopoty z prawidłowym wypełnianiem wniosku o płatność, zwłaszcza w części dotyczącej postępu finansowego, wskaźników realizacji projektu oraz nakładki PEFS. Instytucja wdrażająca starała się rozwiązywać te problemy na bieżąco podczas indywidualnych konsultacji z projektodawcami oraz podczas dodatkowych szkoleń z zakresu wypełniania wniosku o płatność.

Beneficjenci najczęściej zgłaszali problemy związane z działaniem 3.4 na etapie realizacji projektów. Był to przede wszystkim wydłużający się proces przygotowania inwestycji, czas oczekiwania na dostawę zamówionych maszyn, brak możliwości wykonania zaplanowanych zadań we wstępnie przewidzianym terminie ze względu na ograniczoną liczbę przedsiębiorców świadczących daną usługę lub produkujących określone urządzenia na terenie całego województwa, trudności ze znalezieniem urzędzeń spełniających określone wymogi i mających odpowiednie parametry, trudności z uzyskaniem pozwolenia na budowę oraz ustaleniem sposobu finansowania inwestycji.

Zakończenie

Środki finansowe w ramach ZPORR na wspieranie przedsiębiorczości bardzo przyczyniły się do osiągnięcia celów i wykonania zadań w ramach regionalnej i lokalnej polityki gospodarczej i społecznej, co wywarło duży wpływ na pobudzenie rozwoju społecznego i gospodarczego. Wśród beneficjentów, którzy skorzystali ze wsparcia w ramach projektów ZPORR i utworzyli nowe przedsiębiorstwa, aż 69% utrzymało swoje firmy na rynku dłużej niż 18 miesięcy, czyli przez okres monitorowania. Zrobiono pierwszy krok w przygotowaniu się do efektywniejszego dotarcia do osób potrzebujących i oczekujących takiego wsparcia i bardziej przemyślanego wydatkowania środków. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego dowiódł, że inwestycje w kapitał ludzki są ważne i się zwracają. System zarządzania jednak był zbyt scentralizowany, a dystrybucję środków nie można było uznać za w pełni efektywną. Dopiero następca ZPORR-u w omawianym zakresie, czyli Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007–2013, udowodnił, jak wielkie jest zapotrzebowanie na inwestycje w rozwój człowieka. Postęp społeczny jest bowiem równie ważny, jak rozwój gospodarczy i inwestycje w infrastrukturę. To właśnie rozwój społeczny i zmiany mentalne pozwalają na osiągnięcie sukcesu ekonomicznego. Realizacja projektów w ramach ZPORR jako uzupełnienie projektów miała niebagatelny wpływ na rozwój zasobów ludzkich i była wsparciem dla regionalnego rynku pracy. Umożliwiło ono zarówno osobom pozostającym bez pracy, jak i zatrudnionym nabywanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobycie doświadczenia, aktywizację zawodową, promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz przyczyniło się do ożywienia rozwoju społecznego w regionie i zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców województwa⁵. Wsparcie w ramach projektów europejskich rozwoju i promocji przedsiębiorczości jest dowodem na to, że warto, by bezrobotni i przedsiębiorcy korzystali z takich programów.

---

⁵ Z. Meyer, *Samorząd terytorialny w zintegrowanej Europie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 526, Ekonomiczne Problemy Usług nr 29, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2009, s. 365.

Literatura

- Niedzielski P., Jaźwiński I., *Polityka regionalna i innowacje w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa zachodniopomorskiego*, w: *Wiedza i innowacje w rozwoju polskich regionów: siły motoryczne i bariery*, red. S. Pangsy-Kania, Sopot 2007.
- Końcowe sprawozdanie z realizacji programu w województwie zachodniopomorskim, K/ZPORR/32, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki 2009.
- Meyer Z., *Samorząd terytorialny w zintegrowanej Europie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 526, Ekonomiczne Problemy Usług nr 29, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2009.

FÖRDERUNG VON INNOVATION UND UNTERNEHMUNGSSINN IN RAHMEN DES INTEGRIERTEN OPERATIONSPROGRAMMS DER REGIONALEN ENTWICKLUNG IM WESTPOMMERN IN DEN JAHREN 2004–2006

Zusammenfassung

Zur Zeit erfolgt die Reorientierung der regionalen Politik, die immer häufiger in Richtung der Verstärkung von Konkurrenzfähigkeit und Entwicklungspotential in Regionen geht, die Entlösung der endogenischen Faktoren der Entwicklung und Verstärkung der regionalen und lokalen Innovationen. Die Entstehung der Innovation, auch in Regionen, erfolgt dank der Mitwirkung der Information mit dem Wissen und ihrer Umandlung in neue Produkte, Dienstleistungen, neue Organisations und – Marktösungen. Verschiedene Subjekte in Regionen sollen effektiv und erfolgreich mit dem Wissen bewirtschaften und verwalten. Hier soll man auf die Bedeutung des Wissens als Bestand und Faktor der sozial wirtschaftlichen Entwicklung aufmerksam machen. Die finanziellen Mittel in Rahmen des Programms ZPORR im Bereich der Förderung von Unternehmungssinn hat man in Rahmen der Handlungen 2.5 Promotion von Unternehmungssinn; 2.6 Regionale Innovationsstrategien und Transfer von Wissen disponiert. Sie werden in Rahmen von Priorität II Verstärkung der Ressourcen in Regionen durchgeführt und Handlungen 3.4 Mikrounternehmen, die in Rahmen von Priorität III des Programms ZPORR lokale Entwicklung realisiert werden.